

naves

LISTY OBCÍ ZBILIDY A DUDÍN

Vážení čtenáři,

pár dnů nás dělí od chvíle, kdy se rozloučíme s rokem 2011 a vstoupíme do roku nového. Samozřejmě, že s nadějí na lepší zítřky. Rok 2012 má dle některých teorií být rokem zlomovým, kdy má dojít k oddělení „zrna od pleve“. Můžeme, ale nemusíme tomu věřit. Jisté je, že svět se měnit začíná. Potvrzuje to i současná ekonomická situace, která bohužel příliš výhledů na zářnou budoucnost nedává. Přesto je tu naděje, která, jak se říká, zůstává, a pomáhá v časech nepříznivých. A pak ještě mezilidské vztahy, jež jsou druhým pilířem, který národu pomáhal přežít v těžkých dobách... Potvrzuje to i paní Zabloudivá, nejstarší občanka Dudína. Kromě zdraví a lásky si proto do nového roku přejeme hezké vztahy.

Přejeme pěkný rok 2012 a příjemné čtení.

Súctou
Eva Vítková

pf 2012

Obsah

Představujeme: Tady je záchranná služba ...

Krátce: Poklad byl nalezen

Z obecních kronik: Trčkové z Lípy vládli kraji

Sport: Fotbalové klání bylo intimní

Rozhovor: Uvažujeme o vybudování dětského parku

Náves – Listy obcí Zbilidy a Dudín

Vydavatel: Obecní úřad Zbilidy a OÚ Dudín

šéfredaktor: Ing. Eva Vítková

Adresa redakce: Zbilidy 16

e-mail: e.vitkova@volny.cz

design: Patrik Bitomský a Daniel Miler

sazba: Milan Vilímek Jihlavský

tisk: Jiprint s.r.o., Kosovská 26, 586 01 Jihlava Občasník

Toto číslo předáno do výroby 19. 12. 2011

Studánko ty hluboká, studánko čistá

V sobotu 8. října byla v lese Temníku nedaleko Kalhova a Velešova slavnostně otevřena studánka Karla Holuba. Po Zpívající studánce a Lochově studánce je to další studánka v této lokalitě. Finanční záštitu nad projektem převzaly Lesy ČR. Slavnostní otevření se pak odehrálo pod taktovkou Českého svazu ochránců přírody, Klubu českých turistů Bedřichov a státního podniku Lesy ČR a Lesní správy Ledeč n. Sázavou.

Pro prosloveh zástupců obou institucí následovalo odemykání studánky zlatým klíčem, recitování básniček Karla Holuba, rodáka a nadšence, jehož jméno studánka nese, a soutěžení dětí pod vedením I. Dolákové. K poslechu zahrála skupina Kotlíkáři. Společenský program pokračoval v kulturním domě ve Větrném Jeníkově.

práce pro stavbu studánky. Pan Luboš vyčistil pramen, provedl základní výkop, uložil do prameniště kamennou drenáž a napojil do ní dvě novodobé trubky průměru 75 mm a délky 1 m. Toto vše stihl za čtyři hodiny čistého času.

V pátek 12. srpna byl pod vedením pana Bláhy z Kalhova naveden materiál na stavbu – přírodní kámen z polí, luk,

Studánka Karla Holuba

Studánka leží v katastru obce Větrný Jeníkov za Velešovem v lese Temník mezi studánkami Lochovou a Zpívající. Její voda je křišťálově čistá a chuťově vynikající.

foto: Lubomír Zeman

terénu (vrstva kamenů s mezerami) docházelo k podtékání a obtékání provizorní pískové hráze ze stran, čas-

zkomplikovalo počasí, přesněji hustý liják, proto všechen materiál musel být spotřebován. V úterý 16. srpna došlo na opevnění dna pod výtokem, postavení třech schodů a vyskládání potůčku od studánky kameny. Poté už stavitele čekalo jen „zkrášlování“. Byly přinášeny pařezy, větve, sázeny mechy a kapradiny od hráze až po prameniště. Nad pramen byly umístěny kořeny smrků (získané při výkopu) s mechem a kapradinami.

Ve středu 17. srpna šla studánka „do finále“. Ze zbylých kamenů vzniklo jezírko pro zvěř, na těsnění jeho hráze se použil vodní mech z potůčku pod studánkou. Ve čtvrtek 18. srpna už bylo vše hotové. Pěšina byla vyčištěna a byly z ní odstraněny všechny kapradiny a semenáčky smrků. Na studánku návštěvníky upozorní velký kámen s rovnou čelní plochou, na níž je žulová deska s nápisem „Studánka Karla Holuba“ vyvedeným ve zlatě.

Celou stavbu realizoval Luboš Zeman, sám bez cizí pomoci, na místo ho dovážel pan Vašíček. Práci dělali z čistého nadšení, za což jim patří velký dík. Není totiž už tak běžné, aby někdo věnoval svůj čas a energii něčemu, co bude sloužit všem a zadarmo.

Zpracováno podle sborníku Studánky a prameny v okrese Jihlava

Zpívající studánka je na druhé straně silnice

Jak to všechno začalo

V květnu 2011 se ve Větrném Jeníkově sešli „studánkáři“ Lubomír Zeman z Luk nad Jihlavou a místní patriot Miroslav Vašíček z Větrného Jeníkova, oba členové neformální iniciativy „Obnovme Studánky!“. Poseděli, dali hlavy dohromady, nasedli do „šusterky“ (automobil pana Vašíčka Škoda 120, jak jej láskyplně nazývá) a jeli obhlédnout pramen. Tak vznikla myšlenka, nebo chcete-li, záměr projektu. Koncem července byly započaty přípravné

lesů a zemina z výkopu (zahliněný šterkopisek s příměsí jílu). Výkop se musel několikrát rozšiřovat, a tím pádem i navázat další materiál. Z důvodu velmi labilního podloží (písek z pramene) a okolního

tečně i zespondu. Nakonec byly použity čtyři trubky místo tří původně plánovaných.

V pondělí 15. srpna proběhla fyzicky nejnáročnější část stavby – zakrytí trubek umístěných v těsnícím jádru. Stavbu

V rychlíku denních starostí byl svět dětství hozen kamsi do zaprášeného archivu... Pro mne však ne. Když mi bývalo v životě těžko, několikrát se mi zdálo o kvetoucích loukách nad Kosovem. Jsem k této krajině přivázan tolika pouty, že mi vzpomínky nepochybně zpestří všechny vycházky, na které se tady jednou v důchodu chystám. Kraj našeho dětství patří k málo pokladům, které nám život nechává. Které máme jistě.

Karel Holub

PŘEDSTAVUJEME

Marie Zabloudivá, nejstarší občanka Dudína

Chtěla bych, aby časy byly klidnější ...

Yká usměvavá paní Marie Zabloudivá, nejstarší občanka Dudína. Narodila se v létě roku 1925 na Polánkách jako Marie Palánová. Její tatínek pocházel z Polánky, maminka z Vyskytné (u Pelhřimova). Tatínek však zemřel v květnu roku 1925, rodina se musela ohánět.

Paní Marie měla a vychovala tři děti. Než šla do důchodu, roznášela v Dudíně poštu. V současnosti žije v Dudíně s dcerou Helenkou, která se o ni stará. Navzdory svému úctyhodnému věku je paní Marie v dobré kondici, má ráda obyčejná jídla jako třeba brambory a podmáslí, ocení také šálek dobrého čaje a přála by si, aby dnešní doba byla klidnější...

Zde jsou její vzpomínky:

Chodila do základní školy ve Vyskytné. Jak tvrdí,

do školy chodila moc ráda, učení jí bavilo. Dodnes si pamatuje jména svých učitelů, vzpomíná na Václava Kubera a Josefa Pikla. Pamatuje si i na paní učitelku Jaroslavu Matějkovou. Jenže, jak to dříve bývalo, místo na studium musela jít do služby. Bylo to větší hospodářství, kde se společně s ostatními starala o 9 až 10 krav. Ty se musely dvakrát denně podojit, musel se též krmit dobytek a dělat další práce v zemědělství, což dříve bylo samozřejmé. Ve službě byla do svých dvaceti let, v roce 1945 se vdala a vedla už svoji domácnost.

A jak se tehdy, před více než půl stoletím, žilo? Především mnohem klidněji, byl jiný životní rytmus... V létě se vstávalo ve čtyři hodiny ráno, v zimě pak v pět. Rodina paní Marie měla jednu krávu, kterou jako děti pásly. Dnešní

děti to podle paní Marie mají lehčí, protože v době jejího dětství musely děti rodičům s hospodářstvím pomáhat, v létě se sušila sena a pracovalo se na poli, v zimě se chodilo na dřevo. K příjemnějším stránkám života patřily svátky

a slavnosti, jakou bývalo třeba i tradiční procesí. Chodilo se v létě a byla to velká nádhera. A každou neděli se chodilo do kostela.

Jedny z největších svátků roku, Vánoce, probíhaly ve třicátých letech minulého

Paní Zabloudivá s dcerou

století mnohem skromněji než dnes. Ozdoby na stromeček děti vyrobily z cikorky, dárky se většinou nedávaly nebo na ně ani nebylo. Ale i rozsvícený stromeček stál za těšením. Paní Marie říká, že jako malé děti dárky nedostávaly, dostávaly je až ve starším věku. Ani jídlo nebylo tak skvostné, jako je dnes. Například štedrovecerní slavnostní pokrm sestával z bramboračky a kuby (kroupy s houbami), což ale neubralo na nádheře a slavnostní atmosféře toho dne. Štedrý den pak končil půlnoční mší, na kterou se chodilo do Vyskytné u Pelhřimova.

A čeho se lidé dříve báli? Báli se o zdraví, o úrodu, o dobytek, báli se ale třeba i samozřejmě o války, která přinesla všem utrpení, ale měla, jak paní Marie tvrdí, jedno pozitivum: lidé spolu více drželi.

Hana Trojanová, operátorka záchranné služby**Tady je záchranná služba ...**

Zdraví je jedna z nejdůležitějších hodnot v životě každého člověka. Ne nadarmo si ho při každé příležitosti navzájem přejeme. Nicméně je typické, že hodnotu zdraví poznáme ve chvíli, kdy ho ztratíme. Zejména ve vypjatých situacích, jako jsou havárie, úrazy, náhlé příhody ... Pak přicházejí na řadu záchranáři.

Víme ale, co se děje od chvíle, kdy vytočíme ono spásné číslo 155?

Celý proces popisuje paní Hana Trojanová ze Zbilid, která pracuje jako operátorka záchranné služby kraje Vysočina. Vypadá asi následovně:

Po vytočení čísla 155 se ozve se operátorka slovy: *Dobrý den, tady je záchranná služba kraje Vysočina, jak vám mohu pomoci?* Poté, co vyslechne váš problém, bude od vás žádat podrobnější informace. Je třeba říci, že je velice náročné řešit situaci, o níž jen slyší, ale nevidí ji. Proto hodně záleží na volajícím, jak dokáže stresovou situaci popsat a jak přesně na otázky operátorky odpovídá. Celý hovor je nahráván.

Operátorka musí získat od volajícího prvotní informace a orientovat se v problému – tedy vyhodnotit, co se stalo, jaké má volající potíže (zda dýchá, je při vědomí, má bolesti, křeče, je zraněný, krvácí...?) a musí na digitální mapě lokalizovat místo a adresu. Zjištění adresy je důležitou částí hovoru, protože existuje nebezpečí shody; shodovat se mohou názvy obcí a ulic, ale každá bude v jiném okrese. Těžké je i hledání v terénu, lese, skalách. Na mapě nejsou uvedeny ani názvy v místním názvosloví, například Boucko, v Mordovných apod. Platí: čím přesnější informace, tím rychlejší dojezd sanitky a posádky. Ačkoli se mohou některé otázky operátorky zdát zbytečné, je třeba ji vyslechnout do konce a všechny její dotazy zodpovědět. Ona tak nejlépe získá přehled o stavu pacienta.

Všechny tyto úkony musí operátorka zvládnout do 2 minut, aby mohla vyslat posádku. Ta vyjíždí do 3 minut a na uvedenou adresu dojíždí v nejkratším možném čase. Aby se vše stihlo, dle závažnosti stavu vysílá operátorka často již během hovoru příslušnou posádku, a to tu, která je nejbližší k místu zásahu. Zároveň poskytuje po telefonu první pomoc – radí, co v daném případě dělat. V případě, že je klient v bezvědomí, operátorka provádí po telefonu tzv. resuscitaci – oživování a zůstává na lince s volajícím až do příjezdu sanitky či vrtulníku. Tato součinnost operátorky a volajícího je nesmírně důležitá, neboť rychlé poskytnutí potřebného oživovacího úkonu rozhoduje o tom, zda postižený přežije, a zda přežije bez následků. Do příjezdu sanitky upřesňuje stav pacienta také posádce sanitky.

Po zajištění a zaléčení pacienta operátorka domlouvá a nahlašuje příjezd sanitky do příslušné nemocnice. V případě nutnosti spolupracuje s Policií ČR a Hasičským záchranným sborem (HZS).

Kdo jsou operátorky?

Operátorky jsou zdravotní sestry se specializací a část z nich před nástupem do operačního střediska několik let jezdila jako záchranářka ve výjezdových sanitách, mohou tedy dobře uplatnit své zkušenosti. Pracují ve dvanáctihodinových směnách, na denní službě jsou 4 a na noční 3, v pátek a sobotu je služba posílena a jsou zde 4. Mají na starost celý kraj Vysočina – to znamená Jihlavsko, Pelhřimovsko, Havlíčkobrodsko, Novoměstsko a Třebíčsko. K dispozici mají 14 lékařských posádek, z toho jednu na letecké záchranné službě a 13 posádek se záchranářem. I když práce operátorky není náročná fyzicky, je náročná psychicky. Průměrně je v kraji Vysočina v průběhu 24 hodin až přes 100 výjezdů. Telefonátů je ovšem více, někdy chce volající jen radu, jindy si chce dojet do nemocnice sám.

Jak funguje systém záchranné služby?

Výjezdy sanitou s lékařskou posádkou i bez ní zajišťuje ZZS kraje Vysočina. Převozy pacientů na doporučení obvodního lékaře jsou možné v rámci převozních služeb, zajišťovaných buď nemocnicemi, nebo soukromými organizacemi. Tyto služby může domluvit i operátorka, pokud vyhodnotí, že je tato služba potřebná. Nicméně sanitka zajistí pouze převoz klienta, neposkytuje ošetření. Takzvaná Lékařská služba první pomoci (LSPP), v níž vyjížděl obvodní lékař a navštívil vás doma, fungovala jako výjezdová do roku 1997, pak byla zrušena. V současnosti funguje jen ambulantly, časově omezeně, na mnoha místech byla dokonce zcela zrušena. Vždy je možné ošetření v nemocnicích, kde je provoz nepřetržitý.

Babský bál

Zbilidské matky uspořádaly další babský bál. Tato společenská událost je navzdory svému názvu určena nejen příslušnicím něžného pohlaví, ale také mužům a dětem. Pořadatelky Monika Housová a Věra Požárová letos zajistily bohatou tombolu, a dá se říci, že žádný návštěvník plesu, který zakoupil lístek

do tomboly, neodešel s prázdnou. Veselo a živo bylo i na tanečním parketu.

Výstavba v plném proudu

Zbilidy se rozrůstají. Další čtyři rodinné domky vyrůstají na kraji obce, podél příjezdové cesty od Jihlavy a Maršova.

Krátce – DUDÍN**Společenské akce zahájily rok**

Počátek roku bývá tradičně spojen se společenskými akcemi. V lednu to byla poslední leč, čili myslivecký ples. Maškarní bál pro děti proběhl v místním sále restauračního konce studeně plesového února. Sezónu uzavřely březnové oslavy MDŽ, svátku žen, který dnes trochu upadl v zapomnění, ale v Dudíně se slaví stále. Duben pak už byl ve znamení jarního úklidu a velikonočních svátků. Obec dostala velikonoční výzdobu a sál opět ožil, tentokrát velikonoční zábavou, konanou v sobotu 23. dubna.

Oheň zaplál odpoledne

Poslední dubnový večer si většina z nás spojuje s pálením čarodějnic. Noc před prvním májem bývá prozářena mnoha ohni, které jsou v kraji vidět široko daleko. Vatra hořela jak ve Zbilidech, tak v Dudíně. Šikovné ruce místních maminek se zasloužily o to, že na ohni končily pěkné moreny, symboly odcházející zimy. V Dudíně zaplál oheň již odpoledne, čehož místní využili k opečení špekáčků a jiných dobrot. Poté, co se všichni nasýtli, začaly mlsné plameny olizovat postavu Moreny. Loučení se zimou tím bylo dokonáno a jaro přivítáno.

Dětský den

Děti jsou pokračováním života, děti jsou radostí i starostí. Každoročně slaví svůj svátek 1. června. Zastupitelé obce Dudína také letos připravili Dětský den. A ne ledajaký. V sobotu 4. června vyrostlo v lese lanové centrum, v němž

Krátce – ZBILIDY**Přišlo jaro do vsi ...**

Pálení čarodějnic bylo letos barvitě. Nutno říci, že hasiči postavili mimořádně krásnou hranici, která plála do pozdních nočních hodin. Letošní Morena, symbol odcházející zimy, byla rovněž vydařená. Zato počasí bylo rozmarné, v momentě, kdy vzplála hranice, tedy okolo šesté večerní, přišel liják. Dubnový hustý déšť vyhnal přítomné od ohně do plachtového bezpečí připraveného stanu. Postupně se déšť umoudřil a opékání špekáčků mohlo pokračovat. Ale ani nevlídné počasí neubralo tomuto večeru na jeho barvitosti.

Za obec čistší a krásnější

si děti mohly vyzkoušet svoji odvahu i obratnost. Další soutěžní klání se odehrávalo na louce, kde se konaly rozličné soutěže. Překvapením byla perníková chaloupka, z níž děti mohly loupat perníček podle chuti a do úplného omrzení, aniž by se musely bát. Čarodějnice svoji perníkovou chaloupku přenechala dětem a přesídlila do nedalekého krmelce. Těžko říci, zda tím byla potěšena lesní zvěř, děti ale určitě.

U hospody se grilovalo

Příjemné posezení s myslivci a grilování jejich úlovků bylo dalším příjemným zpestřením letošního roku. Akce se odehrála uprostřed léta (23. 7. 2011) před hospodou na návsi. Pekl se naporcovaný divočák na šípkové, pilo se dobré a chlazené pivo. K příjemné náladě přispělo hezké počasí, proto si odpoledne všichni hosté zcela jistě užili.

Poklad byl nalezen

Bojanov, nejvyšší kopec na Bukové, se stal cílem nevšedního cyklovýletu s názvem Hledání pokladu na Bojanově, organizovaného a uspořádaného obcí. V sobotu 27. srpna 2011 dopoledne se děti vydaly na kolech na bojanovský vrch hledat „zlatý poklad“. Cesta sice nebyla dlouhá (trasa z Dudína na Bojanov čítá asi tři kilometry), ale šlapání do kopce jim dalo zabrat. Cíl byl jasný: najít „zlatý“ poklad, ukrytý na vrcholu Bojanova pod velkým kamenem. Poklady však byly dva, a poté, co objevily první (truhla s náramky), čekal na ně ještě druhý, zakopaný poklad (pokladnička s drobnými penězi). Hledání jim usnadnily přiložené indicie, a tak i tento poklad našly. Cesta domů byla veselejší, jednak byla z kopce a nalezené poklady hřály děti u srdce a dávaly jim sílu a energii. Po návratu do cíle na ně čekala grilovaná kuřecí stehýnka a lahodné nápoje.

V dubnu proběhl ve Zbilidech tradiční jarní úklid obce. Uklizena byla náves a příjezdové komunikace ze směru na Ústí a Jihlavu. Sešlo se okolo 20 lidí, za dvě hodinky byly komunikace uklizené a prach a posypové materiály naloženy na valník. Krátce po poledni bylo práci odzvoněno a brigádníci šli na zasloužený oběd do svých domovů.

Oprava domu

Zadní trakt domu čp. 21, v jehož předním traktu jsou Potraviny, se letos dočkal rekonstrukce. Opravena byla nejen fasáda, ale i vnitřek. Vznikly tak tři pěkné prostory, které budou sloužit místním obyvatelům. O pronájem jednoho z nich požádala místní občanka, je tedy možné, že zde bude kadeřnictví.

Hřiště čekají změny

Podle pověsti je na Bojanově ukryt opravdový zlatý poklad, který se prozatím nikomu nepodařilo najít, protože ho strážá ohnivý kohout.

Posezení před hospodou

Dudínští mají od léta venkovní prostor pro posezení. Budováno bylo z obecních peněz během léta a podzimu. Podíleli se na tom občané Dudína, kteří na stavbě odpracovali spoustu hodin. Stavba byla prakticky rozdělena na dvě části: zateplení stropu sálu, opravy okapů a odvodnění budovy. Tato část byla z 60 % finančně pokryta dotací z Programu na obnovu venkova Vysočiny, zbytek financovala obec. V další části pak víceméně svépomocně a za vydatné pomoci občanů Dudína, kteří na stavbě odpracovali spoustu hodin, došlo k vybudování venkovní terasy.

První příchod Mikuláše

V pátek 2. prosince navštívil kostel sv. Václava v Branišově Mikuláš a andělé. Děti vítali dva andělé, ovšem letos slétli z nebe na Zemi na chůdách, a laskavě shlíželi na lidskou čeleď. Součástí večera bylo povídání pana faráře o adventu a divadelní představení Příchod sv. Mikuláše. Děti dostaly ovoce, oříšky a další dobroty, venku byly dva stánky s medovinou a keramickými výrobky. Atmosféra v kostele byla již vánoční, všechny děti dostaly svíčky a jimi si svítily v kostele, který pak byl plný hřejivého světla. Přítomní se mohli občerstvit napečenými a přinesenými domácími dobrotami.

Poslední listopadový víkend se na multifunkčním hřišti sešla partička mladých s lopatami, hráběmi a košťaty. Jejich mejdan měl ovšem netradiční průběh: cílem bylo uklidit odsud napadané listí a odvézt je. To se jim podařilo a patří jim za to poděkování. Jak jsme se dozvěděli, pokud bude vhodná konstelace, okolí hřiště dozná příští rok změny. Staré stromy budou vykáceny a místo nich budou vysazeny nové. V plánu je i vybudování posezení poblíž ohniště. Tak se máme na co těšit.

Bezchibi ve Zbilidech

Foto: T. Blažek

Představení divadelního spolku Bezchibi jsou vždy vítaná. Letos jeho členové zavítali do Zbilid dvakrát, poprvé s hrou Hrobka s vyhlídkou s detektivní zápletkou, kde střelba a mrtvolky nebraly konce, podruhé s oblíbeným Mrazíkem. Nutno říci, že sál byl plný do posledního místečka a diváci se jako vždy dobře bavili.

Z OBCENÍCH KRONIK

Původ jména Zbilidy

Původ jména Zbilidí jest nejpravděpodobnější od slovního spojení Zbi-bí- ti, že lidé na tehdejších místech se mohli pobíti pro neschůdnost cest. Dle jiné verze pochází jméno obce od „zběhu“ lidí z hor, poněvadž obec leží na rozvodí. I německé jméno Roth-Neustiift dokazuje, že obec je poměrně mladá oproti ostatním osadám na Humpolecku. Dle pověsti se vypravuje o původním jménu a založení obce, že v lese zvaném „Mordovny“ byli zamordováni loupežníci zvyklí z válek svému nekalému řemeslu. Ti, kteří zbyli, založili obec Zbilidí. Snad je to jen slovní hráčka.

Jméno obce se během let měnilo. Původní název byl Zbilidí, později Zbilidí, od roku 1848 Zbily a nynější úřední název byl stanoven Státní komisí pro stanovení úředních názvů míst v republice Československé, zákonem z 14. 7. 1920, jest Zbilidy.

Vlastníci Zbilid

Roku 1436 majestátem císaře Zikmunda se zapisuje Petrovi z Bydliny ves Hlízov kláštera sedleckého, item vsi „Zbilidy s rybníkem“, Petrovice, Čihovice a Nečice kláštera želivského s úroky, poplatky a všelikými právy k těm všem příslušejícím za 200 kop grošů v pondělí před svatou Lucií

1. p. 1436. Obec však nezůstala dlouho ve vlastnictví Petra z Bydliny, jelikož za rok byla listem císaře Zikmunda opět přidělena ke klášteru želivskému. V roce 1458 potvrzovací listinou krále Jiřího z Poděbrad název obce jest Zbilidi, potvrzovací listinou z roku 1493 krále Vladislava taktéž Zbilidi.

V roce 1472 byl majitelem Větrného Jeníkova a všech vesnic k panství náležejících Mikuláš Trčka z Lípy. Když totiž papež Pavel II. roku 1465 prohlásil nad králem Jiřím církevní klatbu, přidržel se tehdejší želivský opat Martin strany papežovy a to mělo pro klášter velice osudné následky. V Jihlavě sbíral Zdeněk Konopištský ze Štramberka válečnou hotovost proti králi a na Lipnici sbíral Burian Trčka z Lípy hotovost pro krále. S tímto vojskem král Jiří ztrestal Želiv, dav veškeré statky dědičně Lipnickým Trčkům jako dík za vojenskou pomoc. Až do roku 1582 byly statky v zástavě. Toho roku donoval císař Rudolf II. veškeré statky dědičně Lipnickým Trčkům. Majetníkem se stal Mikuláš Trčka z Lípy, syn Jana Trčky a Markéty ze Šelmberka, Mikuláš však zemřel bez potomků.

V roce 1600 koupil Větrný Jeníkov s ostatními statky Kryštof Jaroslav Trčka z Lípy, zemřel však roku 1601. V roce

1602 strýc Kryštofa Jaroslava Trčky z Lípy, Jan Rudolf Trčka z Lípy, prodal jihlavskému měšťanovi Mattyášovi Štubíkovi z Königsteina za 48 500 kop mišenských své dědictví, jenž obsahovalo městečko Větrný Jeníkov, v čáslavském kraji ležící item všechny vsi k této tvrzi náležející, zejména tyto: ves Zbinohy, Oustí, Branišov, Bukovou, Mysletín, Vorlová u Mysletína, Opatov, Polanku, Dudín, Šimanov, Zbilidí, Maršovou pustinu, Dušejov, Jankov, Kalhov, Ousbí...Štubík z Königštejna bylo jméno hraběcí rodiny v Čechách pocházející z Jihlavy. Matyáš Štubík dokonce dosáhl povýšení do stavu vladycého. Po jeho smrti přešly statky na jeho syny.

V roce 1618 se však tato rodina zúčastnila stavovského odboje proti císaři Matyášovi, a proto byly jejich statky zkonfiskovány a přešly na císařův majetek. V roce 1622 se o Štubíkovy statky zajímal Jan Haidler z Bukové, kterému Štubík dlužil 10 000 kop grošů. Zajímal se o Větrný Jeníkov a Zbilidí, ovšem nebylo mu vyhověno. V roce 1623 byl celý majetek zastaven Marii Magdaleně Trčkové a bratři Jiří a Tobiaš se museli zavázat, že nebudou vymáhat svůj majetek od svých synů (Fridrich vlastnil Zbilidí) zpět. V roce 1637 se však u císaře Ferdinanda II. domáhali vrácení, avšak nebylo jich vyslyšeno

a panství bylo darováno Filipu Brauncovi.

Roku 1651 koupil Větrný Jeníkov s ostatními vesnicemi hrabě Jan Bedřich z Trautmansdorfu, syn Maxmiliána z Trautmansdorfu, vysokého důstojníka a ministra Ferdinanda III., který uzavřel Westfálský mír s Francií a Švédskem. Jan Bedřich vlastnil též Litomyšl a Brandýs nad Orlicí. Byl komorním tajným radou, královským místodržícím a nejvyšším komorníkem zemským v Čechách.

Od roku 1664 do roku 1678 náleželo panství Jeníkovské Janu Šebestianu hraběti z Pöttingu, který byl císařským radou a komořím, a také přisedícím dolnorakouského zemského soudu.

Od roku 1678 byl majitelem panství Jan Ignác Vltavský. Jeho otec byl významným setníkem císařské armády při obléhání Prahy Švédy roku 1648. Po jeho smrti v roce 1690 Janova manželka prodala za 65 000 zlatých Jeníkovský statek rytíři Janu Prachtovi z Rájova a Bukové. Ten zemřel jako císařská rada a nejvyšší pisař země.

Po něm vlastnila statky od roku 1698 Alžběta Polixena, hraběnka Buyuoy, rozená hraběnka z Cavriani. Staky zdědil její syn Karel. Rod pocházel ze šlechtické rodiny z Picarotie v Itálii a jeho děd byl znám jako vojevůdce císaře Ferdinanda II., který rozhodl

bitvu na Bílé hoře ve prospěch císařův. Karel prodal v roce 1719 Větrný Jeníkov a Zbilidy rytíři Janovi z Minetty (italský rod), který zemřel v roce 1743 v Rakousku. Téhož roku daroval panství Větrný Jeníkov a Zbilidy vlášskému špitálu v Praze na Malé Straně.

Když byl špitál roku 1789 zrušen, připadly statky světskému nadačnímu fondu až do roku 1838, kdy byly koupeny za 187 tisíc zlatých od komisaře státních statků hrabětem Karlem z Rummerkirchen, který vlastnil statky hraběte Kinského a navíc Horažďovice. Od roku 1861 byl poslancem na českém zemském sněmu a v radě říšské a byl zároveň posledním vlastníkem panství Větrný Jeníkov s přílehlými obcemi, včetně Zbilid. Zemel roku 1863 ve Větrném Jeníkově.

Rok 1848 byl poslední mezník, který pojil osudy naší obce s osudy panství Větrno-jeníkovského. Zrušením roboty a poddanství se obec stala samostatnou, nepodléhající vrchnostenským úřadům. V obci byla zřízena samospráva, jejímž prvním starostou byl Václav Rychecký, rolník ze Zbilid čp. 7, pocházející z Opatova. Rolníci a chalupníci se vykoupili ze svých poddanských povinností a začali na vlastním majetku s chutí a láskou pracovat pro vlastní blaho a rozkvet obce.

Z kroniky obce Zbily

Trčkové z Lípy vládli kraji

Dudín se připomíná roku 1226 jako majetek Želivského kláštera. V 16. století odloučili jej Trčkové od Želivského panství a přidělili k Větrnému Jeníkovu. V tu dobu asi přišel první Straka do Dudína. V roce 1574 byl již zaznamenán. 1650 trpěl

Díl obce

pro držení kacířských knih Jakub Straka a jiní z Dudína. Ve farnosti v Branišově u Humpolce byli roku 1762 vyslýcháni pro koupi kacířských knih. Byli to Jan Sochor – kovář, Jakob Straka, Matěj a Jan Palán z Dudína. Želivští klášterníci ztratili klášter a statky, pro nenávisť ke králi

Jiřímu, v roce 1468. Statky užívali Trčkové.

Pan Straka ze Smiřic (Opočensko), aby zachránil majetek, vstoupil do církve římsko-katolické. Strakův rod z Dudína byl přesídlen panem Trčkou z Lípy (Opočensko) po rozchodu dvou synů s otcem Strakou, který vstoupil do církve římsko-katolické. Jelikož synové odmítli tento přestup, otec je vydědil. Oni se tímto vzdali šlechtictví a vstoupili oba do poddanství k panu Trčkovi. Jeden syn padl v bitvě u Grünwaldu v roce 1410, druhý byl purkrabím ve Větrném Jeníkově.

Za službu dostal grunt v Dudíně čp. 7.

Že Strakové byli příčinliví, značí smlouva o koupi Polánek v roce 1574 od pana Trčky z Lípy. Dále byla zakoupena část statků z Opatova, z něhož vznikla chalupa u Kokšů, kteréžto pozemky Straka Kokšovi prodal. Myslím, že i Hovorčův les k tomu patřil.

Roku 1620 bylo omilostnění rychtářů, kteří tak nebyli vystěhováni. Půl gruntu v Dudíně čp. 4 měli v držení Vondrákové. Po roce 1620 byly Polánky Strakovi odebrány vrchností na Větrném Jeníkově. Na Polánkách byl zřízen ovčinec.

Vybráno Z kroniky Straků

TRETZKA Z LINDA.

Trčkové z Lípy (německy Trčka von Lípa, Trčka von Leipá, či Trczka von Leipá) byl jeden z nejvýznamnějších českých šlechtických rodů. V druhé polovině 16. století a první polovině 17. století patřili k nejbohatším českým rodům. Patřila jim rozsáhlá území ve středních a východních Čechách. Výrazně se zasloužili o rozvoj a zkrášlení tohoto regionu – například nechali vystavět slavnou Valdickou bránu v Jičíně. Potkal je podobný osud, jako mnohé jiné bohaté české rody, například jejich konkurenty Smiřické ze Smiřic. Trčkové přišli o veškerý svůj majetek a roku 1634 rod vymřel po meči.

Přídomek odvozovali podle vsi Lípa u Hradce Králové. První zprávy o rodě pocházejí z 15. století, zbohatli díky husitství. Mikuláš Trčka z Lípy († 1453) koupil hrad Homolí u Náchoda. Půjčoval peníze králi Zikmundovi. Následně

získal vesnice u Dolních Kralovic, Lipnici, Vožici a vlašimské panství. Byl přítomen při volbě krále Jiřího z Poděbrad.

Jeho syn, Burian Trčka z Lípy († 1468), působil jako nejvyšší písař, podporoval krále Jiřího z Poděbrad, hlásil se k předním utrakvistickým vůdcům. Roku 1426 se účastnil bitvy u Ústí nad Labem. Rod získal další rozsáhlá území díky Mikulášovi II. Trčkovi z Lípy, který zemřel roku 1519. Od roku 1498 vlastnil rod např. panství Smiřice (u Náchoda), kde prováděli od roku 1626 násilnou rekatolizaci. Trčkům patřilo kromě mnoha jiného sousední panství Opočno, které si zvolili za své sídlo a tam si také na místě původního hradu vybudovali honosný zámek. Na začátku 16. století se rozdělili na dvě větve, vlašimská linie vymřela koncem 16. století.

Vilém Trčka z Lípy vykonával funkci hejtmana hradeckého kraje a v roce 1562 povýšil do panského stavu. Mikuláš pocházel ze starší linie rodu, působil jako královský hejtman, koupil vesnici na Čáslavsku a Chrudimsku, další majetek získal ve východních a severních Čechách. Burian Trčka z Lípy držel až do roku 1587 Rychnov nad Kněžnou. Na Moravě

držel Zábřeh a Klášterec. Svoji manželku Kateřinu ze Šelmberka, která mu byla nevěrná, nechal zazdítk.

Na přelomu 16. a 17. století někteří příslušníci rodu válčili v Uhrách proti Turkům či zastávali významné zemské úřady. V roce 1593 byl celý rod přijat do panského stavu.

Rudolf Trčka z Lípy podporoval protihabsburskou opozici, avšak do samotného stavovského povstání nezasáhl. Díky přímluvě manželky mu statky nezkonfiskovali a později si některé směl levně koupit. Jeho manželkou byla dcera Ladislava Popela z Lobkovic, Marie Magdalena. Měla značný obchodní talent, díky němuž dokázala nashromáždit značné jmění, především díky levně kupovaným zkonfiskovaným statkům. Její poddaní jí měli údajně přezdívat „zlá Manda“. Rudolf přestoupil se svým synem Adamem Edrmanem ke katolictví, část rodu zůstala protestantská.

Adam Edrman (1599–1634) se přiklonil ke svému švagru Albrechtovi z Valdštejna, sloužil v jeho vojsku, věřil, že se nakonec postaví proti Habsburkům a jeho váhání omlouval Valdštejnovým zájem o astrologii – tvrdil, že Valdštejn váhá, protože podle postavení hvězd ještě nenastala správná chvíle.

Přestože byl katolík, účastnil se tajných jednání s protestantskými emigranty. Byl povýšen do stavu říšských hrabat. Roku 1634 je v Chebu spolu se švagrem zavražděn i s manželkou jeho sestry Alžběty, Vilémem Kinským. Rod

jeho smrtí vymřel po meči. Jeho majetky získaly jiné šlechtické rody.

Kupní smlouva

Já, Jaroslav Trčka z Lípy na Ledci a Větrném Jeníkově oznamuji tímto listem přede všemi, že dobrým rozmyslem svým, sám od sebe dědiců a budoucích mých, prodal jsem Polánky pustý, jichž jest za půldruhého lánů, kteréž leží mezi grunty Dudínskými a Wopatovskými, tak jak jsem toho sám v držení a v užívání byl žádného práva sobě na tom dědicům a budoucím svým nepozastavuji. Martinovi Strakovi ze vsi Dudína, prodanému svému, dědicům a budoucím jeho za cenu dvaceti kop grošů českých mnie od něho zúplna zaplacených tak, aby nadepsaný Martin Straka, dědicové a budoucí jeho mohl s touto pustotinou jak lze učiniti, změnit, odprodati jako svým vlastním učiniti bez všeliké lidské překážky.

Však na ten způsob aby mě, dědicům mým a budoucím z dotčené pustotiny patřil dávati, povinen byl on dědicové a budoucí jeho a nebo držitelé ti pustotiny, každého roku při času svatých Girzy (Jiří). Dvaceti čtyři groše české v času vánočním a dvaceti čtyři groše při času sv. Havla. Roboty (sečení) aby povinen byl dělati šest dní, žita půl druhého džberu, ovsu též a šest slepic, nyní i na časy budoucí, že je s dědici budoucími svými nad jmenovanými Polánkami pusté, navracovati se nemáme a nebudeme. Toto na vědomí pečet mýj vlastní s jistou mou vůlí k tomuto listu přitisknouti jsem rozkázal i přivěsiti, jenž jest psán na Ledci v úterý po slavnosti sesláni Vykupitele, léta od narození syna Božího, tisícého pětistého sedmdesátého čtvrtého, počítajíce.

Za louku, bahna za sumu dvaceti půl třetí kopy grošů českých a každého roku při sv. Jiří 15 grošů českých a též tolik při svatém Havlu.

1574

Vybráno z Kroniky rodu Straků

SPORT

Nestačí jen výstroj, chce to disciplínu a tolerantní partnerku

O vzniku hokejového týmu HC Zbilidy a jeho působení ve Freezy hockey league jsme si povídali s Tomášem Dvořákem, zakladatelem a duší tohoto týmu.

Kdy vznikl nápad založit ve Zbilidách hokejový tým, a proč?

Většina kluků z našeho týmu vyrůstala ve vesnici. Každou zimu, když začalo mrznout, vyráželi jsme den co den s bruslemi, hokejkou a hrablem na okolní rybníky shrnout z ledu sníh a když nám zbyl čas, zahrát si i hokej.

Po několika přátelských utkáních odehraných na okolních zimních stadionech nás mile překvapilo, že hokej se dá hrát také bez apartních kulichů, shrnovadel, puklin v ledu, tradičních zimních bot místo branek a občasných záchran tonoucích. Odsud byl už jen malý krůček k založení hokejového týmu.

V létě 2008 se několik nadšenců ze Zbilid rozhodlo

založit tým s názvem HC Zbilidy a začít hrát organizovanou soutěž. Oslovili jsme několik kamarádů z Bílého Kamene a okolních vesnic, zda by posílili naši soupisku. Díky sponzorům z řad zbilidských podnikatelů se nám podařilo bez větších finančních obtíží vstoupit do první sezóny.

Proč se tým přihlásil do Freezy hockey league?

Vzhledem k faktu, že všichni naši hráči jsou „rybníkáři“, rozhodli jsme se pro humpoleckou Freeze hockey league, která je určena pouze pro amatérské hráče.

Co obnáší hrát tuto soutěž?

Účast v soutěži nepřináší pouze radost ze hry a z občasných vítězství, ale má i svá negativa. Každý hráč si musí pořídit kompletní hokejovou výstroj, musí dodržovat disciplínu a také mít tolerantní partnerku, která oželí jeho přítomnost minimálně třicet večerů v roce.

Jaká byla první sezóna?

Záhy po vstupu do soutěže jsme zjistili, že samotné nadšení pro hru nám dobré výsledky nepřinese. Díky následným tréninkům a týmovému duchu se náš herní projev našťástí zlepšil a ke konci sezóny jsme naše fanoušky mohli potěšit kvalitními výsledky.

Jaké ambice máte v této sezóně?

V letošní sezóně si chceme zachovat radost ze hry, být rovnocenným soupeřem pro více týmů, udržet partu a neskončit zpět na rybníku s kulichem na hlavě a hrablem v ruce. Tímto bychom také chtěli apelovat na naše potenciální fanoušky, aby nás při zápasech podporovali ve větším počtu než doposud, protože i jejich podpora je pro nás důležitá. Rozpisy všech utkání, zápisy a fotky z utkání můžou nalézt na www.hokej.zbilidy.cz, případně na facebooku.

Az-

Tabulka týmů

	Název týmu	G	W	D	L	P	Score
1	Bar u Jeffa	8	8	0	0	24	66 : 30
2	HC Květinov	9	8	0	1	24	43 : 31
3	HC Hořepník	9	7	0	2	21	63 : 30
4	HC Rebels Koberovice	9	6	1	2	19	44 : 21
5	G-STARS	9	4	1	4	13	42 : 27
6	HC Zbilidy	9	4	0	5	12	46 : 41
7	PHN Dvorce	9	4	0	5	12	38 : 35
8	SAHC Pešáci	9	4	0	5	12	33 : 55
9	Auto Domin	9	3	1	5	10	32 : 38
10	HC Křepiny	8	3	0	5	9	33 : 36
11	Sean team	9	0	1	8	1	22 : 57
12	Jawa team	9	0	0	9	0	11 : 73

ROZHOVOR

Uvažujeme o vybudování dětského parku

Říká **Roman Hejduk**, starosta obce Zbilidy

Co je důvodem toho, že se letos prakticky nic nebudovalo?

Neřekl bych, že se vůbec nic nebudovalo. V letošním roce probíhá rekonstrukce vnitřních prostor obecního domu č. 21.

Má to souvislost s nedávnou skončenou kauzou vyšetřování anonymu na nekvalitně provedenou práci za dotační peníze?

Možná trochu ano. Na základě anonymního dopisu hrozila obci platba poměrně velkého penále. Jsem rád, že se vše vyšetřilo a celá záležitost skončila nakonec pro obec dobře.

Přestože výsledek šetření a celá záležitost dopadla dobře, jak jste říkal, jaký z ní máte pocit?

Tak určitě to zamrzí. Hlavně jsem měl možnost si uvedený anonym přečíst a o to více mne to mrzí. Z velké části se anonym týkal především mě osobu a mého zaměstnání.

Podobné kauzy se odehrávají spíše v prostředí velkých měst či institucí, v malých obcích, kde k sobě mají lidé poměrně blízko, asi tak časté nejsou...?

Myslím, že už ani v malých obcích to není neobvyklý jev. Občas se najde někdo, kdo nemůže unést, že soused je na tom lépe než on. Možná netuší, co obnáší dělat sám na sebe, možná je nespokojený ve svém zaměstnání, a pak přemýšlí, jak pošpinit ty v uvozovkách „méně zakomplexované“.

A jaké investiční a rozvojové akce plánujete pro nadcházející rok?

Jelikož loni, v roce 2010, nebyly na Státním zemědělském investičním fondu (SZIF) vypsány dotační tituly v rámci programu Rozvoj venkova, obec žádala o dotaci až letos. Žádali jsme o dotaci na rekonstrukci Kulturního domu, opravu komunikací a zeleně, včetně nového rozhlasu a nákup malotraktoru s příslušenstvím. Uvažujeme také o vybudování dětského parku

před kulturním domem.

A ještě jedna věc ... v obci se množí případy vykrádání chalup. Bude na to obec nějak reagovat, nebo doporučíte obyvatelům, aby byli více obezřetní?

Krom větší obezřetnosti jsem přemýšlel o vybudování malého kamerového systému v obci. Nicméně záleží také na vyjádření spoluobčanů a zastupitelů obce. Každopádně, dle mého názoru by to mnoho zlodějíčků odradilo od páchání podobné činnosti.

ave

NÁŠ TIP

Recept na kance se šípkovou omáčkou (proslulého z filmu Slavnosti sněženek)

Kančí se šípkovou omáčkou (pro 4 osoby)

500-600 g kančího masa (kýta) vykostěné

20 g slaniny (nakrájená na nudličky)

sůl dle chuti

2 lžíce másla

Zelenina: 2 mrkve, 2 petržele, půlka celeru, 1 cibule (vše nakrájené na kostičky)

1 lžíce kečupu

Koření: 4 kuličky pepře, 3 kuličky nového koření, 3 kuličky jalovce, 3 bobkové listy, 1 kousek celé skořice

3 lžíce sušených šípků

masový vývar (0,5 l)

2 lžíce hladké mouky na zaprášení

0,25 l kysané smetany

půl citronu

Omyté, odblázněné maso prošpikujeme slaninou a osolíme. V hrnci na másle osmahneme zeleninu, pak přidáme kečup, koření, šípky a maso. Znovu osmahneme, zalijeme trochou vývaru a dusíme 1-2 hodiny do měkka. Podle potřeby přilijeme vývar. Měkké maso vyjmeme a nakrájíme na plátky. Štávu trochu vydusíme, zaprášíme moukou a osmahneme, zalijeme vývarem a podlijeme vodou, abychom měli 0,5 l omáčky. Vše dobře zamícháme a dovaříme. Přilijeme smetanu a prohřejeme. Poté omáčku rozmixujeme a propasírujeme přes síto. Dochutíme citronovou šťávou, vložíme zpět maso a ohřejeme. Podáváme s houskovými knedlíky.

Dobrou chuť!

Recept je z Myslivecké kuchařky od Huberta od R. Pelcové

SVATOVÁCLAVSKÁ POUŤ

Fotbalové klání bylo intimní

Svatováclavskou pouť ve Zbilidách již tradičně provází fotbalový zápas, a to ženatí versus svobodní mládenci. Letošní rok byla vyhlášena změna, místo klasického fotbalu na rozlehlém hřišti se hrála malá kopaná na multifunkčním hřišti. Současně s místem byla změněna i organizace zápasu, což se možná podepsalo jak na počtu diváků, tak hráčů. Tradice ale zůstala zachována, hrálo se ve složení 4 na 4, přičemž hráči byli až na jednoho

ženatí. „Letos to vlastně nikdo moc neorganizoval. Dvoři jen obvolal fotbalové vyspělé ženáče, a tak jsem se vlastně dostal i já na soupisku. Proti původnímu plánu jsme začali o hodinu později. Hráli jsme čistého času 2 x 15 minut, ale celkem asi hodinu. Hra totiž byla často přerušovaná kvůli častému zakopávání míče. Fotbalová kvalita některých hráčů nedosahovala ligové úrovně ...“ posteskl si krátce po zápase Tomáš Kašík.

vít

Týmy:

Tomáš Dvořák, Tomáš Kašík, Honza Dvořák (dědek), Michal Hamák.

Michal Strejček, Josef Strejček, Honza Vegh, Zdeněk Jonák

Brankáři: dědek, Zdeněk Jonák

Nejlepší střelec: Tomáš Kašík (4 góly)

Stav v poločase 6 : 3, konečný 7 : 7

V Dudíně se o pouti tancovalo a hodovalo

Je libo polku, valčík či modernu?

O kvalitní hudební produkci se postarali manželé Moravcovi.

Večer na parketu nebylo skoro k hnutí.

Konec září slavíme svátek patrona české země, svatého Václava. V Dudíně, ve Zbilidách ale i v dalších obcích se poslední zářijový víkend slaví svatováclavská pouť. A jaká by to byla pouť bez dobrého jídla, pití a bez tance! O jídlo se finančně postarala obec, ostatní bylo v režii paní Králové, která provozuje místní hospodu. Večerní hudební a taneční program pro ni udělal Josef Moravec s manželkou. Hostina se odehrávala na novém prostranství před hospodou. Asi 60kilové prasátko se grilovalo už od rána, odpoledne již mělo zlatavou křupavou kůrku, a večer se jen rozšypalo. Není divu, že před půlnocí zůstala jen hlava a sytí hodovníci. Den se přehoupl do pozdního večera, během kterého se taneční parket zaplnil. Písníčky manželů Moravcových lákaly další a další tanečníky, takže kolem půlnoci už na něm skoro nebylo k hnutí...

ev-

Prasátko se grilovalo už od rána.

Hodování před hospodou.

Co zbylo z prasátka před půlnocí.